

5.3.2025

VN/1196/2025

VN/1196/2025-OM-17

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Oikeusministeriö on arvioinut asiaa lausunnossa ilmeneviltä osin. Lausuntonaan oikeusministeriö esittää seuraavan.

1. Lähtökohdista

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että lain väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi voimassaoloaikaa jatkettaisiin 31.12.2026 saakka. Voimassaolevan lain 7 §:n mukaan laki on tullut voimaan 22.7.2024 ja on voimassa vuoden voimaantulosta. Voimassaoleva laki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella perustuslain 73 §:ssä tarkoitetussa perustuslainsäätämisyksessä.

Perustuslain 73 §:n 1 momentin mukaan ehdotus perustuslain säätämisestä, muuttamisesta tai kumoamisesta taikka perustuslakiin tehtävästä rajatusta poikkeuksesta on toisessa käsittelyssä äänten enemmistöllä hyväksyttävä lepäämään ensimmäisiin eduskuntavaalien jälkeisiin valtiopäiviin. Ehdotus on tuolloin valiokunnan annettua siitä mietintönsä hyväksyttävä asiasisällöltään muuttamattomana täysistunnossa yhden käsittelyn asiana päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Perustuslakiuudistuksen esitöiden mukaan poikkeuslailla tarkoitetaan perustuslain säätämisyksessä säädettyä lakia, joka perustuslain sanamuotoa muuttamatta merkitsee asiallista poikkeusta perustuslaista (HE 1/1998 vp, s. 124/II). Poikkeuslaki rinnastuu säädöshierarkiassa tavallisiin lakeihin (HE 1/1998 vp, s. 125/I).

Esityksellä jatkettaisiin perustuslain säätämisyksessä hyväksytyn lain voimassaoloaikaa muuttamatta sen sisältöä. Esitysluonnoksen arvioinnin keskeisenä kysymyksenä on tämän vuoksi se, miten määräaikaaisesti poikkeuslakina hyväksytyn lain jatkamista tulisi arvioida poikkeuslain käyttöalan kannalta. Kuten esitysluonnoksessa on tunnistettu, nykyisen perustuslain voimassaoloaikana perustuslakivaliokunta on muutamassa lausunnossaan pitänyt määräaikaista poikkeuslakeja mahdollisena. Näistä vain osa on lopulta hyväksytty poikkeuslakina. Sen sijaan vaikuttaisi siltä, että perustuslakivaliokunta ei ole nykyisen perustuslain aikana käsitellyt nyt puheena olevan kaltaista tilannetta, jossa määräaikaista poikkeuslakia

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

esitettäisiin jatkettavaksi. Oikeusministeriö toteaa, että vaikka kyse on sinänsä osin uudeltaisesta arviointiasetelmasta, on syytä kiinnittää huomiota perustuslakivaliokunnan aiempaan tulkintakäytäntöön siitä, että valtiosäännön tulkinta ja sen perusteet on kuitenkin uudessakin tilanteessa kiinnitettävä voimassa olevaan oikeuteen ja olemassa oleviin oikeudellisiin käytäntöihin (esim. PeVL 26/2024 vp, kappale 15 ja siinä mainitut lausunnot).

Asiallisesti esitysluonnoksessa on kyse poikkeuslakina hyväksytyn lain muuttamisesta. Perustuslakivaliokunta on arvioinut vakiintuneesti poikkeuslakina hyväksytyjen lakien muuttamista ns. aukkkoteorian kautta. Esitysluonnoksessa on tämän osalta todettu, että

”Poikkeuslakia voidaan muuttaa tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, jollei muutos laajenna perustuslakiin alun perin tehtyä poikkeusta (HE 1/1998 vp). Perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa käytännössä on lisäksi katsottu, että myös sellaiset kokonaisuuden kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset, jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeuksen vähäistä laajentamista, voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä, jos poikkeuksena aikanaan säädetyn kokonaisuuden luonnetta ja asiallista merkitystä ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi (ns. aukkkoteoria, ks. esim. PeVL 8/2006 vp, s. 4–5, PeVL 31/1998 vp, s. 5, PeVL 30/1998 vp, s. 2). ”

Tuoreemmasta lausuntokäytännöstä voidaan todeta, että perustuslakivaliokunta on arvioinut ns. valtiosääntöoikeudellisen aukkkoteorian soveltamista myös esimerkiksi lausunnoissa PeVL 2/2024 vp kappaleet 15-18 ja PeVL 29/2022 vp kappaleet 6-7 ja 25.

Esitysluonnoksessa sivulla 23 on arvioitu esitysluonnosta ns. aukkkoteorian kannalta seuraavasti:

”Poikkeuslakia voidaan muuttaa tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, jollei muutos laajenna perustuslakiin alun perin tehtyä poikkeusta (HE 1/1998 vp). Perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa käytännössä on lisäksi katsottu, että myös sellaiset kokonaisuuden kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset, jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeuksen vähäistä laajentamista, voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä, jos poikkeuksena aikanaan säädetyn kokonaisuuden luonnetta ja asiallista merkitystä ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi (ns. aukkkoteoria, ks. esim. PeVL 8/2006 vp, s. 4–5, PeVL 31/1998 vp, s. 5, PeVL 30/1998 vp, s. 2). Esityksessä ei ehdoteta sisältömuutoksia lakiin. Edellä jaksossa 9.3 on käsitelty voimassaoloajan merkitystä perustuslain 73 §:n mukaisen rajatun poikkeuksen näkökulmasta. Johtopäätöksenä on todettu, että lain määräaikainen voimassaolo oli yksi rajatun poikkeuksen keskeisistä elementeistä ja siten edellytys lain hyväksymiselle. Perustuslakivaliokunnan voidaan katsoa tehneen asiassa kokonaisuutena, vaikka se ei nimenomaisesti ottanutkaan kantaa voimassaoloaikaan. Tämän vuoksi voidaan katsoa, että tässä tapauksessa myös pelkkä lain voimassaolon jatkaminen laajentaa perustuslakiin tehtyä poikkeusta, eikä edellä kuvattua aukkkoteoriaa ole perusteltua soveltaa. Hallituksen arvion mukaan esitys tulee siten käsitellä perustuslain 73 §:n mukaisessa lainsäätämisjärjestyksessä.”

Perustuslakivaliokunta on tehnyt lausunnoissa PeVL 26/2024 vp kokonaisarvion esityksen hyväksyttävyydestä. Oikeusministeriö pitää perusteltuna esitysluonnoksessa esitettyä arviota siitä, että lain voimassaoloajan jatkaminen ei olisi sellainen kokonaisuuden kannalta epäolennainen muutos, joka merkitsisi vain vähäistä perustuslakipoikkeuksen laajentamista. Oikeusministeriö yhtyy esitysluonnoksessa esitettyyn arvioon, jonka mukaan esitys ei olisi ns. aukkkoteorian vuoksi hyväksyttävissä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä, vaan se edellyttäisi hyväksymistä perustuslain 73 §:n mukaisessa järjestyksessä.

2. Esitettävän voimassaoloajan keston perustelujen täsmentäminen

Perustuslakivaliokunta ei voimassaolevaa lakia arvioidessaan ottanut tarkemmin kantaa voimassaolevan lain voimassaoloajan pituuteen. Valiokunta totesi yleisesti lausunnossaan:

”Perustuslakiuudistuksen myötä valtiosääntöperiaatteeksi on vakiintunut uusien, puhtaasti kansallisten perustuslaista poikkeavien lakien säätämisen välttäminen (ks. myös [PeVL 29/2022 vp](#), kappale 34). Poikkeuslakimenettelyn käyttöön suhtaudutaan lähtökohtaisesti pidättyvästi ja perustuslaista tehtävien poikkeusten ala rajoitetaan mahdollisimman kapeaksi. Mahdolliset ristiriidat perustuslain ja lakiehdotuksen välillä tulee ensisijaisesti poistaa lakiehdotukseen tehtävin muutoksin. Poikkeuslakimenettelyyn voidaan turvautua vain erityisen poikkeuksellisissa tapauksissa ja pakottavista syistä, minkä lisäksi poikkeuslaki on tällöinkin pyrittävä säätämään määräaikaiseksi ([HE 1/1998 vp](#), s. 125/I, ks. myös esim. [PeVM 10/1998 vp](#), s. 22—23, [PeVL 6/2009 vp](#), s. 16). ”

(PeVL 26/2024 vp, 26 kappale)

Esitysluonnoksessa sivulla 22 on todettu, että

”Perustuslakivaliokunta on katsonut, että poikkeuslakimenettelyyn voidaan turvautua vain erityisen poikkeuksellisissa tapauksissa ja pakottavista syistä, minkä lisäksi poikkeuslaki on tällöinkin pyrittävä säätämään määräaikaiseksi (HE 1/1998 vp, s. 125/I, ks. myös esim. PeVM 10/1998 vp, s. 22—23, PeVL 6/2009 vp, s. 16). Perustuslakivaliokunta on aiemmissa lausunnoissaan (ks. esim. PeVL 59/2001, PeVL 67/2002 vp, PeVL 46/2004 vp, PeVL 25/2005 vp ja PeVL 54/2005 vp) edellyttänyt, että määräaikaisten poikkeuslakien tulee olla lyhytkestoisia. ”

Esitysluonnoksen arvioinnin kannalta keskeisenä kysymyksenä voidaan pitää sitä, onko esitysluonnokseen sisältyvälle ehdotukselle jatkaa lain voimassaoloa juuri kyseiseen määräaikaan saakka esitettävissä asianmukaiset perusteet.

Esitysluonnoksessa valittua määräaika on perusteltu hieman eri paikoissa (jakso 5.1.2., 7, 9.3 ja 9.5.).

Esimerkiksi esitysluonnoksen sivulla 19 todetaan seuraavaa:

”Kuten jaksossa 2 kuvataan, turvallisuusympäristössä ei ole odotettavissa lähiaikoina olennaisia muutoksia, vaan se säilyy todennäköisesti vakavana ja vaikeasti ennakoitavana. Laissa säädetään toimivaltuuksista tilanteeseen, johon ei hallituksen esityksen HE 53/2024 vp ja perustuslakivaliokunnan lausunnon PeVL 26/2024 vp mukaisesti ole olemassa muuta tehokasta lainsäädäntöä. Välineellistettyyn maahantuloon liittyvässä EU-lainsäädännössä ei myöskään odoteta tapahtuvan nopeita muutoksia. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa on jaksossa 2.7 kuvatulla tavalla vireillä tapauksia, joihin annettavilla ratkaisuilla voi olla merkitystä lain sisällön tai soveltamisen kannalta. Tässä vaiheessa oikeuskäytännön kehittymistä ei kuitenkaan ole mahdollista tarkemmin arvioida. Ehdotettua voimassaoloaika voidaan siten pitää ajankohtaisen turvallisuustilanteen ja oikeudellisen viitekehyksen sekä niiden kehitysarvioiden perusteella perusteltuna ja välttämättömänä.”

Lisäksi esimerkiksi sivulla 24 todetaan seuraavaa

”Voimassaolon jatkaminen on määräaikainen ja pituudeltaan perusteltu suhteessa ajankohtaiseen turvallisuustilanteeseen ja sen kehitysarvioihin sekä voimassa olevaan oikeudelliseen viitekehykseen.”

Esitysluonnoksen voimassaoloaika perustellaan säännöskohtaisissa perusteluissa sivulla 19 kolmella eri syyllä:

- Turvallisuusympäristöön ei oleteta olennaisia muutoksia, eikä lain mukaisissa tilanteissa ole käytettävissä muita valtuuksia
- Välineellistettyyn maahantuloon liittyvässä EU-lainsäädännössä ei myöskään odoteta tapahtuvan nopeita muutoksia.
- Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa on jaksossa 2.7 kuvatulla tavalla vireillä tapauksia, joihin annettavilla ratkaisuilla voi olla merkitystä lain sisällön tai soveltamisen kannalta.

Esitysluonnoksessa on kuvattu näitä näkökulmia, mutta perustelut jättävät jossain määrin epäselväksi, miksi on päädytty, että näiden syiden vuoksi voidaan perustella juuri ehdotettua voimassaoloaika. Mikäli katsotaan, että nämä kaikki kolme näkökulmaa itsessään perustelevat voimassaoloaika 31.12.2026 saakka, olisi se syytä tuoda selvästi esiin. Oikeusministeriö katsoo, että esitettävä voimassaoloaika olisi syytä ensisijaisesti pyrkiä perustelemaan kunkin edellä mainituista näkökulmista kannalta, jotta perustelut poikkeuslain jatkamisen välttämättömyydelle tulisivat selvemmin ilmi.

Sivulla 14 todetaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen osalta seuraavasti:

”Yhteenvetona voidaan todeta, että lain voimaantulon jälkeen ei ole tullut uutta oikeuskäytäntöä, joka olisi merkityksellistä asian arvioinnissa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ei ole toistaiseksi ratkaissut tapauksia, jotka olisivat yhteneviä Suomen itärajan välineellistetyn maahantulon tilanteen kanssa.”

Esitysluonnoksen sivuilla 19 ja 22 on todettu, että

”Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa on jaksossa 2.7 kuvatulla tavalla vireillä tapauksia, joihin annettavilla ratkaisuilla voi olla merkitystä lain sisällön tai soveltamisen kannalta.”

Jaksosta 2.7. ei vaikuta kuitenkaan ilmenevän, millaisiin vireillä oleviin tapauksiin viitataan ja millaista merkitystä niillä voidaan tämänhetkisen arvion mukaan katsoa olevan esitysluonnoksen kannalta. Jaksoa 2.7 olisi syytä täsmentää jatkovalmistelussa sen osalta, millaisia tapauksia on vireillä ja miten niiden arvioidaan mahdollisesti vaikuttavan esitysluonnoksen arviointiin lain voimassaolon aikana. Mikäli pidetään mahdollisena, että tapaukset voivat vaikuttaa asian lain jatkamisen oikeudellisen hyväksyttävyyden arvioinnin kannalta merkityksellisellä tavalla oikeustilaan, on tätä syytä kuvata esitetyn voimassaoloajan perusteltavuuden kannalta.

Kuten esitysluonnoksen sivulla 22 on todettu, on perustuslakivaliokunta pitänyt aiemmissa lausunnoissaan ennen puheena olevan lain arvioimista määräaikaista poikkeuslakeja mahdollisena. Määräaikaisen poikkeuslain mahdollisuutta arvioidessaan valiokunta vaikuttaa arvioineen asiaa erityisesti kahdesta eri näkökulmasta.

1. Perustuslakivaliokunnan lausunnoissa PeVL 61/2002 vp, PeVL 66/2002 vp, PeVL 67/2002 vp, PeVL 46/2004 vp, PeVL 25/2005 vp ja PeVL 54/2005 vp määräaikaisen poikkeuslain säätämisen mahdollisuus on kytketty siihen, että poikkeuslain voimassaoloaika on tullut rajata ja sen voimassaolon aikana asiasta on tullut saada aikaan perustuslain vaatimukset täyttävä pysyväisluonteinen lainsäädäntö (esim. PeVL 54/2005 vp, s. 7).
2. Toisena näkökulmana voidaan todeta, että lausunnossa PeVL 59/2001 vp perustuslakivaliokunta kiinnitti arvion määräaikaaisuudesta siihen, että määräaikaisen lain voimassaolon keston lyhentäminen ainakin pienentäisi esitykseen liittyviä valtiosääntöoikeudellisia ongelmia,

vaikka niitä ei saataisikaan määräajan lyhentämisellä poistettua kokonaan. Valiokunta totesi tuolloin, että

- ”Valiokunta pitää selvänä, että esityksen tarkoittama sääntely on altis ihmisoikeussopimukseen pohjautuville valvonta-arvioinneille. Jos 1. lakiehdotusta muutetaan edellä mainitulla tavalla, poistuvat myös ne epäilyt, joita KP-sopimuksen näkökulmasta on mahdollisesti liitettävissä nuorisorangaistuskokeiluun. Niiden merkitystä voisi poikkeuslakia käytettäessä olla omiaan pienentämään se, että kokeilua jatketaan merkittävästi lyhyemmäksi ajaksi kuin esityksen mukaisesti kolmeksi vuodeksi.” (PeVL 59/2001 vp, s. 2-3).

Molempien tyyppisistä tapauksista voitaneen todeta, että aiemmassa perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä määräaikaisen poikkeuslain voimassaoloajan pituuden on tullut liittyä johonkin perusteltavaan syyhyn. Lausunnon PeVL 59/2001 vp perusteella voidaan todeta, että määräaikainen poikkeuslaki on voinut liittyä myös muuhun syyhyn kuin siihen, että sen voimassaoloaikana saataisiin aikaiseksi pysyvä poikkeuslaki. Oikeusministeriö katsoo, että aiemman lausuntokäytännön perusteella voidaan todeta, että määräaikaisen poikkeuslain voimassaoloajan tulisi lähtökohtaisesti liittyä nimenomaisesti siihen, minkä syiden katsotaan perustelevan määräaikaaisuuden välttämättömyyttä juuri esitettyyn ajankohtaan, eikä esimerkiksi kokonaisharkintaan.

Esitysluonnoksen sivulla 23 on arvioitu lakiin sisältyvän parlamentaarisen valvonnan merkitystä seuraavasti:

”Lain voimassaolon pidentyessä korostuu päätöksentekijänä toimivan valtioneuvoston toiminnan parlamentaarinen valvonta. Lain 3 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston on viipymättä annettava rajoituspäätöksestä selvitys eduskunnan hallintovaliokunnalle, ulkoasiainvaliokunnalle ja puolustusvaliokunnalle. Valiokunnat voivat antaa selvityksen johdosta lausunnon valtioneuvostolle tai ministeriölle. Hallintovaliokunta voi myös laatia selvityksen pohjalta mietinnön täysistunnolle, jos valiokunta katsoo asian merkityksen sitä vaativan. Sääntely täydentää perustuslain 47 §:ssä ja 97 §:ssä säädettyä eduskunnan tietojensaantioikeutta, ja sen katsotaan olevan riittävä myös lain voimassaolon jatkamisen tilanteessa. Kuten hallituksen esityksessä HE 53/2024 vp ja sitä koskevassa hallintovaliokunnan mietinnössä HaVM 15/2024 vp todetaan, päätöksenteossa ei ole kyse säädösvallan siirtämisestä valtioneuvostolle esimerkiksi perustuslain 23 §:ää vastaavalla tavalla, minkä vuoksi eduskunnalla ole varsinaista päätöksen jälkitarkastusoikeutta.”

Oikeusministeriö pitää kyseistä arviointia perusteltuna. Kyseisestä arviointikappaleesta herää kuitenkin kysymys siitä, millainen merkitys voimassaoloaikaa koskevassa arvioinnissa on annettu sille, että lain soveltaminen edellyttää erillisen päätöksen tekemistä. Jatkovalmistelussa voisi olla perusteltua täydentää sääätämisjärjestysjaksoa arvioinnilla siitä, annetaanko esitysluonnoksessa ehdotettavan voimassaoloajan pidennyksen arvioinnissa jotain merkitystä sille, että laki ei olisi sovellettavissa suoraan, vaan se edellyttäisi erillistä lain mukaisien valtuuksien käyttöönottopäätöstä. Koska perusteluissa on tarkasteltu lain nojalla tehtävien päätösten parlamentaarisen valvonnan merkitystä lain voimassaolon pidentymisen kannalta, voisi olla perusteltua myös tarkastella sitä, mikä merkitys on kyseisen valvonnan kohteena olevalla mekanismilla

Oikeusministeriö toteaa, että perustuslain esitöissä tai lausuntokäytännössä ei ole otettu yksilöidysti kantaa siihen, minkä mittainen määräaikainen poikkeuslaki voi kestoaltaan olla. Perustuslain esitöissä on todettu, että jos poikkeuslain säätäminen osoittautuisi välttämättömäksi, tulisi poikkeus kuitenkin rajata vain välttämättömään kirjoittamalla se mahdollisimman tarkkarajaiseksi ja vähäiseksi. Niin ikään

esitöissä on todettu, että samalla on harkittava, voitaisiinko poikkeuksen voimassaoloa ajallisesti rajoittaa. (HE 1/1998 vp, s. 125/I). Oikeusministeriö katsoo, että perustuslain esitöistä ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöstä voidaan johtaa lähtökohta, että esittäessä määräaikaista poikkeuslakia, tulisi voimassaoloaika pyrkiä perustelemaan siten, että voimassaoloajan osalta ilmenee selvästi, miksi juuri kyseistä voimassaoloaika pidetään poikkeuksen rajaamisena välttämättömään. Oikeusministeriö katsoo, että näistä lähtökohdista johtuen jatkovalmistelussa olisi syytä pyrkiä täsmentämään perusteluja siitä, miksi on päädytty esittämään juuri ehdotettua voimassaolon määräaika. Perusteluja olisi syytä pyrkiä täsmentämään kunkin määräaikaisuuden perusteluna olevan syyn kannalta. Perusteluja olisi syytä myös täsmentää sen osalta, mihin toimiin hallituksen tulisi ryhtyä, jos määräaikaisuuden perusteena oleva oikeustila muuttuu merkittävästi lain voimassaolon aikana.

3. Muita huomioita

Esitysluonnoksen sivulla 14 on käsitelty esitysluonnosta kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kannalta. Arvioinnissa on tuotu esiin se, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ei ole tehnyt uusia asian arvioinnin kannalta merkityksellisiä päätöksiä. Koska esityksessä HE 53/2024 vp kuvattiin esitystä myös muiden ihmisoikeusvelvoitteiden kannalta, olisi perusteltua tuoda esiin myös sitä, ovatko näiden sopimusten sopimusvalvontaelimet antaneet jotain uutta ratkaisukäytäntöä.

Esitysluonnoksessa sivulla 12 on todettu, että

”Kuten esityksessä HE 53/2024 vp on todettu, edellä mainitut lakimuutokset sekä esityksessä kuvattut vaihtoehtoiset sääntelymallit parantavat osaltaan laajamittaisen maahantulon hallintaa, mutta niiden avulla ei ole mahdollista torjua vieraan valtion painostusta maahantulijoita hyväksikäyttämällä. Myös perustuslakivaliokunta on todennut tämän lausunnossaan PeVL 26/2024 vp. Mainitut lakimuutokset eivät siten vaikuta arvioon väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain tarpeesta.”

Siltä osin, kun perustelussa viitataan perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 26/2024 vp, jatkovalmistelussa on syytä täsmentää tätä viittausta ja siihen liittyvää arviointia. Perustelutekstistä jää tässä vaiheessa jossain määrin epäselväksi, mihin perustuslakivaliokunnan lausuntoon sisältyvään kannanottoon lainatussa kohdassa on tarkoitettu viitattavan ja mitä viittauksella tarkalleen ottaen halutaan perustella.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Lauri Koskentausta

VN/1196/2025-OM-17

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: